

Politikkur:

Uppskot landsstýrisins uttan fyri alt mark

Sambandsflokkurin kann undir ongum umstøðum taka undir við uppskotinum hjá samgonguni um fullveldi, siga limirnir hjá flokkinum í uttanlandsnevndini í sínum minnilutaálit

SVEINUR TRÓNDARSON

Uppskotið hjá landsstýrinum um fullveldið hevur verið til viðgerðar í uttanlandsnevndini og úrslitið var á leið tað, sum ein kundi vænta.

Eitt meirilutaálit og tvey minnilutaálit av nevndarbeiðnum hjá uttanlandsnevndini.

Minnilutaálit hjá Jóanesi Eidesgaard stendur at lesa aðrastaðni í blaðnum, men vit hava kaga í álitid hjá sambandsstingmonnum í uttanlandsnevndini og teir eru Edmund Joensen og Heðin Mortensen.

Niðurstøðan teir koma til er, at Sambandsflokkurin undir ongum umstøðum kann taka undir við uppskotinum hjá samgonguni, og grundgevingin hjá teimum er, at uppskotið hjá samgonguni er alt ov víðgongt til at sambandsflokkurin kann taka undir við tí.

Teir føra í álitid s'æinum fram, at Sambandsflokkurin altíð hevur havt sum aðalmál at virka fyri at menna føroysku tjóðina bæði andaliga og vinnuliga, og at flokkurin altíð hevur virkað fyri hesum málið.

Teir føra eisini fram, at tann gongd, sum føroyska samfelagið hevur verið í-gjøgnum alla ta tíð, Sambandsflokkurin hevur verið

til, bendir á, at teirra politikkur hevur verið meir enn á rættari leið, og at tað er samstarvspolitikkurin inn- anfyri karmarnar av ríkisfelagsskapinum, sum hevur skapt framgongdina í hesum landi.

Heimastýrislógin góður karmur

Hóast tað uttan iva skulu gerast broytingar til Heimastýrislógina, so siga Edmund og Heðin í sínum álit, at tað er júst í tíðarskeiðnum meðan henda lóg hevur verið í gildið, at tað hevur verið størst framgongd í samfelagnum.

Henda lógin hevur tryggjað okkum møguleikar fyri sjálvi at menna vinnulivið og harvið búskapin eftir okkara egnu fyrirreytum. Henda menningin hevur so víð og víð skapað fyrirreytirnar fyri, at vit sjálvi hava verið fýr fyri at áttikið okkum fleiri og fleiri uppgávur, sum fyrr lógu undir danskari fyrirsiting.

Víðari siga teir báðir, at Sambandsflokkurin í síni stevnuskrá ikki hevur nakra háfloygda áseting um, at flokkurin skal røkka einum endaligum máli til ta tíð. Tíansheldur at hann hevur eina skipaða skrá fyri nøkrum fullveldi. Sambandsflokkurin leggur heldur dent á í dagliga arbeiðinum at

virka fyri, at betra liviumstøðurnar hjá fólkinum, sum býr í hesum landi.

Teirra niðurstøða er, at tess fleiri øki føroyingar yvirtaka frá dønum, tess betri hevur politikkur Sambandsflokksins eydnast.

Heimastýris- ráðstevnan

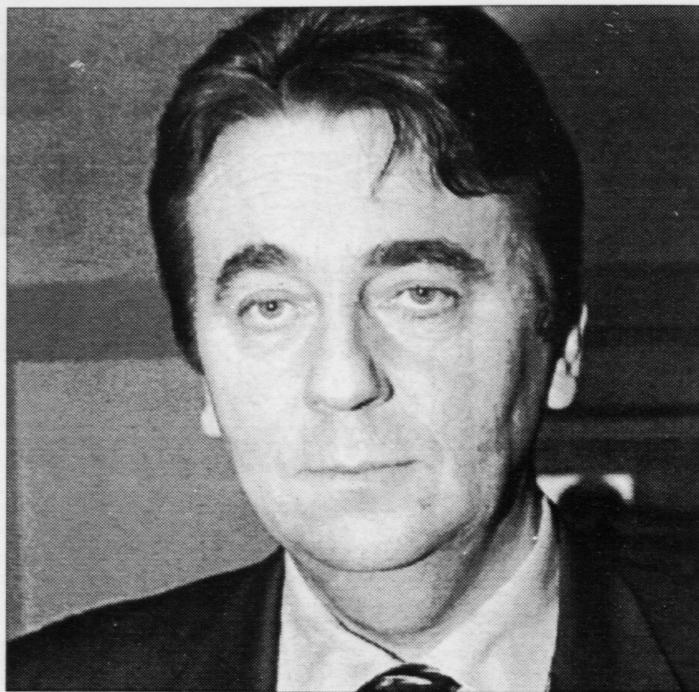
Fyri hálvum øðrum ári síðani setti Sambandsflokkurin fram uppskot um eina ráðstevnu í sambandi við, at Heimastýrislógin hevði virkað í 50 ár.

Men hetta uppskotið fekk onga undirtøku frá hinum flokkunum. Í formansskapinum hjá løgtinginum var tað bert umboð Sambandsflokksins, sum tók undir við uppskotinum.

Ætlanin hjá flokkinum var, at fáa altjóða serfrøðingar at gera sínar metingar um hvussu Heimastýrislógin hevði virkað í síni víðastu merking.

Edmund Joensen og Heðin Mortensen siga í sínum álit, at ætlanin við ráðstevnunni var at hon skuldi verða fyrsta stigidið í eini tilgongd, har stjórnarviður-skifti Føroya vóru tikin upp til viðgerðar.

Hetta hevði verið ein náttúrligur máti at farið undir at gjørt tær broytingar, sum neyðugar eru fyri at nútíðarsgera stjórnarviður-

– Sambandsflokkurin kann undir ongum umstøðum taka undir við uppskoti landsstýrisins, tí tað er ov víðgongt, siga Edmund Joensen og Heðin Mortensen, sum umboða Sambandsflokkinn í Utanlandsnevnd løgtingsins

skiftini, verður sagt í álitinum.

Sambandsflokkurin vil gera broytingar

Teir báðir sambandsmenninir í uttanlandsnevndini gera vart við, at Sambandsflokkurin hevur nærkast hinum flokkunum í løgtinginum, men at alt tekur tíð.

At broyta Heimastýrislógina er óiva rætt siga teir, men tað skal gerast varisliga, og uttan at taka ov

nógv fyri, tykist verða reyði traðurin í álitinum.

Sambandsflokkurin stendur við síni lyftu um at gera broytingar, men krevur at tey skulu tæna Føroya fólki best.

Flokkurin ynskir, at føroyingar framhaldandi verða í ríkisfelagsskapi við Danmark, og at ein nýggj stjórnarlóg tí eigur at taka útgangsstøði í tí.

– Uppskot landsstýrisins lýkur ikki undir nøkrum

umstøðum hesar treytir, tí at tað frammanundan bindur til loysing og fullveldi og harvið eisini egna grundlóg, og tí tekur Sambandsflokkurin ikki undir við.

Hinvegin heldur flokkurin, at uppskotið hjá Javnaðarflokkinum um setan av eini stjórnarskipanarnevnd er meira opið og tryggjar eina betri demokratiska gongd í hesum málið og tí vísa teir til álitid í tí málinum

Uppskotið skal aftur fyri tingið

Tað kemur ikki óvart á, at samgongutingmenninir í Utanlandsnevndini eru fyri uppskotinum hjá landsstýrinum um fullveldi, men fyri at verða við í meirilutanum setir Jenis av Rana ta treyt, at úrslitið av fyrireikingum landsstýrisins verður lagt fyri tingið áðrenn samráðingarnar byrja

SVEINUR TRÓNDARSON

At samgongutingmenninir í Utanlandsnevndini hjá løgtinginum taka undir við fullveldisætlanum landsstýrisins kemur neyvan óvart á nakran, men at tað skuldi endað við einum meirilutaálitid kom kanska.

Uttanlandsnevndin var nevniliga skipað so, at andstøðan hevði meirilutan í nevndini, so var hugsandi at »samgongunevndarlimirnir« vóru í minniluta.

Men so varð ikki. Sum vit hava hoyrt í útvarpinum, so hevur Jenis av Rana gjørt

av at taka undir við uppskotinum, treytað av, at landsstýrið leggur úrslitið av fyrireikingunum fyri løgtingið til aðalorðaskiftis, áðrenn samráðingar verða tiknar upp við donsku stjórnina.

– Og tað er júst henda broyting, sum meirilutin í Utanlandsnevndini skjýtur upp fyri løgtinginum.

Finnið út av um tað ber til
Í innganginum til álitu sigur meirilutin, at tað, sum vitulig er, ikki ber til at koma til nakra endaliga niður-

støðu hvørki politiska, búskaparliga ella lögfrøðsliga, men kortini er einki er einki komið fram undir viðgerðini av málinum, sum kann sannføra samgongutingmenninar um, at tað ikki skal bera til at skipa Føroyar sum eitt politiskt og búskaparligt sjálvstøðugt fullveldi. Heldur tvørturímóti, sigur meirilutin.

Fýra bólkur skulu kanna
Ætlan landsstýrisins um broytingar í ríkisrættarlígu víðurskiftinum er bólkad í fýra partar.

Tann fyrsti er ein sáttmálabólkur, sum skal kanna ríkisrættarlígu og fólkarættarlígu víðurskiftini fyri at Føroyar kann gerast fullveldi.

Hann skal m. a. kanna umsitingarlígu og búskaparlígu víðurskiftini millum Føroyar og Danmark í søguligum høpi, og so skal hann eisini hyggja eftir íslenska modellinum, sum brúkt varð í 1918.

Annar bólkurin skal gera eina búskaparlýsing av víðurskiftinum millum londini, og tann bólkurin far, sum verða mann ríkiligt at hyggja at. Hann skal m. a. hyggja at øllum ríkisútríðslunum í Føroyum, og so skal hann eisini gera metingar um hvat krevst fyri at mótvirka ta at flokkurin hvørur.

Triði bólkurin skal arbeiða við teimum umsiting-

arlígu víðurskiftini og hsein bólkurin skal arbeiða við at lýsa krøvini til lóggevu, fyrirsiting, fígging og samstarvsavtalur tá Føroyar skulu átaka sær hesa tættir.

Bólkurin skal m. a. gera tíðarætlanir og málsetningar fyri eini sjálvstøðugari umsiting, froknað tey umsitingarøki, sum danir í dag hava.

Grundlógarbólkurin

Fjórdi bólkurin í uppskotið landsstýrisins verður grundlógarnevndin, sum verður sett sambært løgtingslóg.

Hesin bólkurin skal sjálvsagt hava umboð úr øllum flokkum samstundis sum serfrøðingar eisini skulu hava umboð í hesi nevnd.

Hesin bólkur far eina sera týðningarmikla »rollu«.

Hann skal gera uppskott um føroyska grundlóg við ásetingum um valdsbýti

millum lóggevandi, úttinnandi og dømandi valdið. Eisini skal grundlógarnevndin arbeiða við millumtjóða víðurskiftum, mannaarættindum og eini føroyskari rættarskipan.

Má aftur fyri tingið

Meirilutin í Utanlandsnevndini hevur fest seg við, at grundlógin verður tað einasta ksum skal fyri aftur í tinginum og heldur ikki at tað er rætt. Tí heldur ein breiður meiriluti í nevndini, at tingið skal hava møguleika at gjøgnumganga úrslitið hjá arbeiðsbólkunum.

Eftir hesum leisti fær tingið fylgt við í arbeiðinum alla tíðina, og tað má vera tað rættasta heldur meirilutin, sum tí skjýtur upp at tikið verður undir við ætlanum landsstýrisins við fyrr nevndu broyting